

Aprob,

Avocatul Poporului,

Victor Ciorbea

RAPORT

**privind vizita desfășurată la Centrul de Reținere și Arestare Preventivă din
cadrul Inspectoratului de Poliție al Județului Harghita**

Sumar:

Prezentul Raport, întocmit ca urmare a vizitei inopinate la Centrul de Reținere și Arestare Preventivă din cadrul Inspectoratului de Poliție al Județului Harghita, este structurat pe trei capitole, după cum urmează :

1. Cadrul general și organizarea vizitei
2. Constatările rezultate din vizita efectuată
3. Recomandări

1. Cadrul general și organizarea vizitei

Potrivit art. 29³ și art. 29⁷ din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în data de 23 august 2017, a fost efectuată o vizită inopinată la Centrul de Reținere și Arestare Preventivă din cadrul Inspectoratului de Poliție al Județului Harghita.

Din echipa de vizită au făcut parte doamna _____ consilier în cadrul Centrului zonal Alba al Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție; domnul _____ psiholog -consilier în cadrul Centrului zonal Alba al Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție; domnul _____ medic, colaborator extern și doamna _____ reprezentant al Organizației Neguvernamentale Asociația pentru Parteneriat Comunitar Brașov.

Obiectul vizitei l-a constituit verificarea condițiilor de cazare, a asistenței medicale, sociale și psihologice și tratamentul acordat persoanelor custodiate.

2. Constatările rezultate din vizita efectuată

Centrul de Reținere și Arestare Preventivă (CRAP) Harghita este situat în municipiul Miercurea Ciuc, strada Tȃdor Vladimirescu, nr.32-34, județul Harghita la parterul clădirii Poliției Municipiului Miercurea Ciuc.

Centrul avea un număr total de 21 de locuri, respectând suprafața de 4m²/ persoană și 6 m³ aer/ persoană. Nu au existat situații de supraaglomerare iar cel mai mare număr de persoane deținute a fost de 16 (în ultimii 10 ani). Cele 21 de locuri erau împărțite în 11 camere organizate astfel: o cameră cu patru paturi, trei camere cu câte un pat și șapte camere cu câte două paturi.

În perioada 1.08.2016 -31.07.2017 au fost încarcerate un număr total de 167 persoane private de libertate (grad de ocupare de 31 %) dintre care 149 bărbați, 8 femei, 9 minori și 1 cetățean străin-cetățenie maghiară (reținut pentru 24 de ore, pentru care a fost efectuată comunicarea către Inspectorat General pentru Imigrări). Nu au fost încarcerate în ultimul an persoane consumatoare de droguri, persoane LGBT, persoane infectate cu HIV sau TBC, persoane cu dizabilități sau alte persoane din categoria celor vulnerabile.

La momentul vizitei, în Centrul de reținere și arestare preventivă erau custodiate un număr de 4 persoane adulte, de sex masculin, fiind cazate în camera cu 4 paturi.

Centrul de Reținere și Arestare Preventivă din cadrul Inspectoratului de Poliție Județean Harghita se afla cuprins în programul de modernizare. La momentul vizitei erau deja executate expertiza tehnică și auditul energetic al clădirii, fiind de asemenea licitate și în curs de executare studiul de fezabilitate și proiectul tehnic de execuție.

În fiecare cameră existau: paturi, saltele (achiziționate în anul 2015), lenjerie de pat, masă și etajeră de lemn pentru depozitare, jocuri de șah, rummy și table. Toate camerele beneficiau de aparate de aer condiționat, instalate în anul 2016. Camerele beneficiau de lumină naturală, iar ferestrele se deschideau spre exterior. Nu existau televizoare în camere dar acestea erau dotate cu aparate de radio. **În toate camerele de deținere iluminatul artificial era insuficient, fiind asigurat de tuburi cu neon, în lungime de aproximativ 50 cm, poziționate deasupra ușilor de acces (acesta având funcție de lumină de veghe), nefiind în măsură să furnizeze lumina necesară unor activități precum cele de scris sau citit.**

Exista și o cameră de vizită, nou amenajată în anul 2017, situată la etajul clădirii cu dispozitiv de separare confecționat din material PVC, cu geam securizat și sistem audio de comunicare la camera de vizită, dotată cu scaune și masă pe cadru de metal.

În cadrul centrului era amenajat un club dotat cu bibliotecă, TV, masă, scaune. Una dintre persoanele prezente în arest utiliza biblioteca, celelalte trei persoane neștiind să citească. Televizorul aflat în dotarea bibliotecii nu era funcțional la data vizitei. În cadrul centrului exista amenajat un uscător de haine dotat cu cadru confecționat din țevi metalice pentru uscarea hainelor. Spălarea hainelor se realiza de către o firmă cu care centrul avea încheiat contract de prestări servicii.

Curtea de plimbare avea aproximativ 20 mp, era parțial acoperită și era dotată cu o bancă, 2 spalieri și 2 biciclete statice.

Camerele nu aveau grup sanitar. Existau două grupuri sanitare, unul pentru femei, format dintr-un compartiment cu un duș, o toaletă de porțelan și o chiuvetă din fontă, pereții fiind placați cu faianță. Dușul și chiuveta, în momentul vizitei, prezentau defecțiuni (scăpări de apă) la robinetele de închidere/deschidere a apei.

Al doilea grup sanitar, pentru bărbați, era format din 3 compartimente cu 3 dușuri, 3 toalete tip „turcesc” din fontă, asigurându-se intimitatea cu o perdea din

material plastic și 3 chiuvete din porțelan, cu pardoseală din mozaic și pereții placați cu faianță. **Ambele grupuri sanitare necesitau lucrări de modernizare (înlocuirea faianței și a obiectelor și instalațiilor sanitare).** Nu exista un program de folosire al grupurilor sanitare; din discuțiile avute cu personalul centrului și cu persoanele custodiate acestea puteau fi folosite oricând, la cerere, prin apelarea ofițerului de serviciu. **Inexistența grupurilor sanitare în dotarea camerelor de deținere genera un tratament degradant, având în vedere că o persoană privată de libertate nu trebuie să depindă de personalul centrului pentru satisfacerea nevoilor fiziologice.**

Apa rece și apa caldă erau furnizate în permanență, centrul fiind racordat la centrala termică proprie a Inspectoratului de Poliție al Județului Harghita. Nu exista un program de folosire al grupurilor sanitare. Din discuțiile avute cu personalul și cu persoanele custodiate se puteau folosi oricând, la cerere, prin apelarea ofițerului de serviciu.

Din documentele puse la dispoziție de către conducerea centrului au rezultat următoarele: ●din anul 2014 nu au mai fost consemnate cazuri de refuz de hrană (Registrul de consemnare a refuzului de hrană); ●nu au existat cazuri care să necesite utilizarea mijloacelor de imobilizare (Registrul de evidență privind utilizarea mijloacelor de imobilizare); ●au avut loc un număr de 379 convorbiri telefonice în anul 2016 și 306 convorbiri telefonice în anul 2017, până la data vizitei (Registrul privind evidența convorbirilor telefonice); ●în anul 2016 au fost înregistrate 101 predări-primiri de corespondență, iar în anul 2017- 22 (Condica de predare-primire corespondență); ●a fost consemnat un caz de TBC în anul 2016, 0 consumatori de droguri 2016-2017; ● au fost efectuate formalitățile și eliberate un număr de 6 Cărți de Identitate Provizorii și nu a fost nici o cerere de asistență religioasă sau psihologică în anii 2016-2017 (Registrul de evidență a cererilor de asistență religioasă, a consumului de droguri, boli contagioase și CIP eliberate și Registrul de ziare și asistență psihologică); ●în Registrul de evenimente, în cursul anului 2016 erau înregistrate 3 evenimente privind aceeași persoană care a avut 2 autoagresiuni, o distrugere de bunuri (a distrus oglinda din grupul sanitar) și o sustragere de bunuri de la o altă persoană deținută. Aceași persoană a avut o tentativă de sinucidere în cursul unei nopți, care a fost întreruptă datorită intervenției prompte a personalului de supraveghere, prevenindu-se astfel înregistrarea unui eveniment negativ.

În anul 2017, o altă persoană custodiată a amenințat cu sinuciderea, fapt pentru care s-au luat măsurile legale pentru preîntâmpinarea unui astfel de eveniment.

Correspondența scrisă era expediată prin intermediul unei cutii postale, evidența corespondenței fiind consemnată în Registrul de corespondență. Existau mape cu extrase privind drepturile și obligațiile persoanelor custodiate, traduse în limbi de circulație internațională și se puteau solicita traducatori judiciari autorizați, de pe lângă Tribunalul Harghita, în cazul persoanelor străine, pentru explicarea drepturilor și obligațiilor ce le revin.

În perioada 01.08.2016.-23.08.2017, conform documentelor puse la dispoziția echipei de vizită, în C.R.A.P Harghita nu au fost custodiate persoane diagnosticate cu tulburări psihice și nici persoane cunoscute sau autodeclarate ca și consumatori de substanțe stupefiante/etnobotanice. În cazul persoanelor reținute/arestate, care se declarau sau erau cunoscute ca și consumatoare de substanțe psihotrope, înregistrate sau neînregistrate în evidențele Agenției Naționale Antidrog, unitatea transmitea cazul către structura teritorială a Agenției Naționale Antidrog iar reprezentanții acesteia desemnau un manager de caz pentru fiecare situație în parte. O singură persoană a beneficiat de asistență psihologică din partea centrului, la solicitarea ei, respectiv două ședințe în lunile octombrie și noiembrie ale anului 2016.

În perioada 01.01.2016.-31.12.2016, în cadrul centrului au fost încarcerați 5 minori, iar în anul 2017, până la data vizitei, 2 minori; **niciunul dintre aceștia nu a beneficiat de asistență psihologică**, în conformitate cu prevederile art. 117 alin. (2) din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, „**Pe timpul executării arestării preventive, minorului i se acordă asistență psihologică, în vederea diminuării efectelor negative ale privării de libertate asupra dezvoltării sale fizice, psihice sau morale.**”

Nu au fost înregistrate sesizări sau plângeri cu privire la încălcarea drepturilor legale ale persoanelor private de libertate, la utilizarea forței sau aplicarea de rele tratamente de către lucrătorii centrului. În cursul anilor 2016 și 2017 până la data vizitei, în cadrul centrului de reținere și arestare preventivă nu s-a înregistrat nici un deces și nici un act de suicid.

Asistența psihologică pentru persoanele reținute se acorda de către doi psihologi ai Inspectoratului Județean de Poliție Harghita. Aceștia erau membrii ai Colegiului Psihologilor din România. La discuțiile cu echipa de vizită a participat doar doamna subcomisar de poliție psiholog Radu Rita, celălalt specialist neaflându-se în unitate la momentul respectiv.

Conform relatărilor personalului centrului și ale doamnei psiholog, care au dat relații echipei de vizită, asistența psihologică se desfășura într-una din încăperile centrului, care avea utilizări multiple, **neexistând o încăpere cu destinația de cabinet psihologic** așa cum prevede **Procedura privind activitatea de asistență psihologică a persoanelor aflate în custodia structurilor de reținere și arestare preventivă din Poliția Română (PRO-PS-04-IGPR/BPS)**, la art. IV, alin. 4.1, lit. a, b.

Din punct de vedere metodologic activitatea de specialitate se desfășura conform **Procedurii privind activitatea de asistență psihologică a persoanelor aflate în custodia structurilor de reținere și arestare preventivă din Poliția Română (PRO-PS-04-IGPR/BPS) cu anexele sale**, fiind întrunite astfel cerințele minime de furnizare a unui act profesional corespunzător.

Furnizarea serviciilor de asistență psihologică, acordate persoanelor care solicitau în mod expres aceasta, se realiza, după semnarea unei declarații de consimțământ, în conformitate cu **Procedura privind activitatea de asistență psihologică a persoanelor aflate în custodia structurilor de reținere și arestare preventivă din Poliția Română (PRO-PS-04-IGPR/BPS)**, în vigoare de la data de 30.01.2012

Informațiile referitoare însă la **posibilitatea accesării unor servicii de asistență psihologică nu se regăseau formulate în clar, în procesul verbal de aducere la cunoștință a drepturilor și obligațiilor**, încheiat între conducerea centrului și persoana reținută/arestată, imediat după introducerea acesteia în arest, în concordanță cu prevederile Legii 254/2013, art. 111, alin.(2) „**Persoanele aflate în centrele de reținere și arestare preventivă sunt cazate, de regulă, în comun, putând presta muncă, la cerere, în interesul centrului și putând beneficia de asistență psihologică și moral-religioasă, în interiorul centrului, sub pază și supraveghere, în condițiile stabilite prin regulamentul de aplicare a prezentei legi.**”

ASISTENȚA MEDICALĂ

În cadrul Centrului de Reținer și Arestare Preventivă Harghita exista o cameră, cu destinația de cabinet medical, unde se efectua vizita medicală a persoanelor depuse în centru, de către medicii din cadrul Centrului Medical Județean Harghita, din structura Direcției Medicale a Ministerului Afacerilor Interne. Toate persoanele custodiate, la intrarea în centru, erau trimise pentru examinări suplimentare la Centrul de Pneumoftiziologie din oraș. De asemenea, se efectua examen de laborator pentru depistarea bolilor cu transmitere sexuală. La solicitarea persoanei custodiate se accepta și efectuarea de consultații de către medici specialiști din afara centrului.

Cabinetul medical era dotat cu: canapea de consultație, dulap medical cu medicamente pentru urgență, trusă de urgență completă, aparat cu substanțe dezinfectante, care se utilizau obligatoriu de către orice persoană care participa la consultații, tensiometre, pulsoximetru, cântar, birou, scaune.

La nivelul cabinetului existau: registru de consultații, registru de tratamente, fișe personale în care erau consemnate datele de identificare, antecedente heredo colaterale, antecedente personale, examenul clinic la prezentare și consultațiile efectuate ulterior, investigațiile efectuate pe parcursul reținerii, fișe de triaj, fișe medicale pentru examinarea torturii și a relelor tratamente.

Medicamentele persoanelor custodiate se păstrau într-un dulap, aflat în camera de supraveghere a centrului. Medicamentele se administrau de către personalul medical și de către personalul de pază aflat în serviciu. Pentru persoanele cu diabet zaharat, insulina se administra de către bolnav, sub supraveghere. Nu au existat decese în rândul persoanelor custodiate, în ultimul an. Stocul de medicamente era asigurat pentru o perioadă de 3 luni și se completa în funcție de consum și de perioada de valabilitate. Se utilizau seringi și mănuși de unică folosință.

Personalul medical era format din trei medici, doi cu specialitatea medicină de familie și unul cu specialitatea medicină de urgență și un asistent medical generalist. Programul de lucru al personalului medical de la cabinet era între orele: 8,00-16,00 iar medicul desemnat pentru permanență era chemat de la domiciliu, în caz de nevoie.

În cursul anului 2017, în Centrul de Reținer și Arestare Preventivă au fost înregistrate 59 de persoane cu vizită medicală la intrarea în centru și 45 de consultații medicale la cerere.

În martie 2017, a existat o tentativă de suicid, persoana respectivă fiind transferată la psihiatrie, pentru tratament de specialitate. Principalele diagnostice înregistrate la persoanele custodiate au fost: tulburări de ritm cardiac, tulburări disociate, psoriazis, gastrită, cefalee, etc.

Pentru urgențe majore se solicita ambulanța, prin apelarea serviciului 112, iar pentru examinări medicale de specialitate, consultațiile aveau loc la cabinetele de specialitate din cadrul Spitalului Județean Miercurea Ciuc.

Nu s-au înregistrat cazuri de boli infecțioase, în perioada 2009-2017.

Cabinetul medical era utilizat și pentru efectuarea perchezițiilor cu ocazia introducerii în arest. Pentru percheziții erau desemnate persoane din cadrul Inspectoratului (bărbați și femei).

Hrana zilnică a persoanelor deținute era asigurată de la Penitenciarul Miercurea Ciuc, sub forma meniului comun sau a meniului pentru nevoi speciale (diabet zaharat, hepatită, etc.). Mâncarea se transporta cu mașina specială (frigorifică), de la penitenciar la centru și se porționa în oficiul destinat pentru aceasta din cadrul arestului.

Oficiul era prevăzut cu: frigider pentru probe alimentare (**frigiderul avea grafic de temperatură, care, la data vizitei, nu era completat la zi, ultima înregistrare datând din 18 august 2017, medicul din echipa de vizită solicitând actualizarea de îndată a acestuia**), dulap veselă, dulap cu sticlărie, chiuveță dublă, butelie de aragaz, cuptor cu microunde, cafetieră, ustensile de curățenie, utilizate numai la nivelul oficiului.

Din alimentele administrate se păstrau probe alimentare (pentru 48 de ore) în frigiderul din cadrul oficiului. La nivelul Centrului, exista o magazie unde se păstrau bunurile personale primite în cadrul vizitelor de către persoanele custodiate. Camera pentru păstrarea bunurilor personale era dotată cu un dulap pentru alimente, un cântar, două frigidere și trei dulapuri pentru depozitare bunuri nealimentare.

Dezinfecția, dezinsecția și deratizarea în cadrul centrului, au fost efectuate în lunile martie și iunie 2017, existând planificare și pentru luna septembrie 2017. Efectuarea acestor servicii se făcea cu o firmă specializată, pe bază de contract.

În urma întrevederii cu 3 dintre persoanele private de libertate, aflate în centru la momentul vizitei (o persoană era plecată la Tribunal), acestea s-au declarat mulțumite de

condițiile din centru. De asemenea relația acestora cu personalul centrului a fost calificată, de către ei, ca fiind una bună.

Față de cele expuse, în temeiul art. 29¹¹ alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Avocatul Poporului

RECOMANDĂ

conducerii Centrul de Reținere și Arestare Preventivă din cadrul Inspectoratului de Poliție al Județului Harghita să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:

1. Remedierea problemelor privind iluminatul artificial în camerele de cazare, astfel încât acesta să furnizeze lumina necesară desfășurării, în bune condiții, a unor activități cum ar fi cele de citit sau scris;

2. Renovarea grupurilor sanitare și repararea instalațiilor acestora precum și amenajarea, în mod gradual, în camerele de deținere a unor grupuri sanitare prevăzute cu toalete, chiuvete și dușuri proprii;

3. Asigurarea unui spațiu cu destinația de cabinet psihologic, în conformitate cu prevederile Procedurii privind activitatea de asistență psihologică a persoanelor aflate în custodia structurilor de reținere și arestare preventivă din Poliția Română și acordarea asistenței psihologice tuturor persoanelor minore custodiate în centru, în condițiile legii;

4. Introducerea informațiilor referitoare la posibilitatea accesării serviciilor de asistență psihologică, în procesul verbal de aducere la cunoștință a drepturilor și obligațiilor, încheiat între conducerea centrului și persoana reținută/arestată, imediat după introducerea acesteia în arest.